

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 27. heinäkuuta 2022
(OR. en)

11625/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0225(NLE)

ENER 385
ENV 780
CLIMA 386
IND 307
RECH 461
COMPET 633
ECOFIN 767

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähetäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Ehdotus NEUVOSTON ASETUKSEKSI koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä ehdotus neuvoston asetukseksi koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä. Neuvosto (energia) pääsi ehdotuksesta poliittiseen yhteisymmärrykseen 26. heinäkuuta 2022 ylimääräisessä istunnossaan.

Lingvistijuristit viimeistelevät liitteenä olevan tekstin.

Neuvosto päätti antaa luvan käyttää kirjallista menettelyä tämän asetuksen hyväksymiseksi.

2022/0225 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS**koordinoiduista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 122 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unionin tärkein ulkoinen kaasuntoimittaja, Venäjän federaatio, on aloittanut sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaan, joka on energiayhteisön sopimuspuoli. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen kärjistyminen helmikuusta 2022 lähtien on johtanut kaasutoimitusten merkittävään vähentymiseen, kun kaasua on pyritty tarkoituksellisesti käyttämään poliittisena aseena. Kaasuvirrat putkistoja pitkin Venäjältä Valko-Venäjän kautta ovat pysähtyneet, ja toimitukset Ukrainan kautta ovat vähentyneet tasaisesti. Kokonaisvirrat Venäjältä ovat nyt alle 30 prosenttia vuosien 2016–2021 keskiarvosta. Tarjonnan väheneminen on johtanut ennätyksellisen korkeisiin ja vaihteleviin energian hintoihin, mikä on osaltaan vaikuttanut inflaatioon ja luonut riskin talouden laskusuhdanteesta Euroopassa.

- (2) Tätä taustaa vasten unioni hyväksyi 18 päivänä toukokuuta 2022 REPowerEU-suunnitelman¹, jonka tavoitteena on lopettaa unionin riippuvuus Venäjän fossiilisista polttoaineista mahdollisimman pian ja viimeistään vuoteen 2027 mennessä. Tämän saavuttamiseksi REPowerEU-suunnitelmassa esitetään energiansäästöön ja energiatehokkuuteen liittyviä toimenpiteitä ja ehdotetaan puhtaan energian käyttöönoton nopeuttamista fossiilisten polttoaineiden korvaamiseksi kodeissa, teollisuudessa ja sähköntuotannossa. Tarjontapuolen lisätoimenpiteinä voidaan esimerkiksi parantaa kaasunhankinnan koordinoitua ja edistää eurooppalaisten kaasumarkkinatoimijoiden yhteishankintoja kansainvälisillä kaasumarkkinoilla sekä pyrkiä mahdollisimman suurelta osin säilyttämään sellainen sähkön tuotantokapasiteetti, joka ei ole riippuvaista muualta tuodusta kaasusta.
- (3) Unioni on toteuttanut lisätoimenpiteitä parantaakseen valmiuttaan vastata kaasun toimitushäiriöihin. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032² annettiin sen varmistamiseksi, että maanalaiset varastot täytetään tulevaa talvea varten.
- (4) Lisäksi komissio teki helmikuussa 2022 ja toukokuussa 2022 perusteellisen selvityksen kaikista kansallisista hätäsuunnitelmista ja on myös seurannut tiiviisti toimitusvarmuustilannetta. Helmikuun 2022 jälkeen toteutetut toimenpiteet on suunniteltu niin, että Venäjän kaasusta voidaan luopua kokonaan vuoteen 2027 mennessä ja uusista merkittävistä toimitushäiriöistä johtuvia riskejä voidaan vähentää.
- (5) Venäjän kaasutoimitusten häiriöiden viimeaikainen kärjistyminen viittaa kuitenkin merkittävään riskiin siitä, että Venäjän kaasutoimitukset voidaan lähitulevaisuudessa lopettaa kokonaan äkillisesti ja yksipuolisesti. Unionin olisi sen vuoksi ennakoitava tällaista riskiä ja valmistauduttava yhteisvastuun hengessä siihen, että Venäjältä tulevat kaasutoimitukset voivat lakata kokonaan milloin tahansa. Tarvitaan välittömiä ennakoivia toimia, jotta voidaan valmistautua etukäteen uusiin häiriöitä aiheuttaviin toimiin ja vahvistaa unionin kykyä selviytyä tulevista häiriöistä. EU:n tason koordinoituilla toimilla voidaan välttää kaasutoimitusten mahdollisesta keskeytymisestä taloudelle ja kansalaisille aiheutuvat vakavat haitat.

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle - REPowerEU-suunnitelma (COM(2022) 230 final).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032^[1], annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, asetusten (EU) 2017/1938 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta kaasun varastoinnin osalta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 17).

- (6) Asetuksella (EU) 2017/1938¹ vahvistetussa kaasun toimitusvarmuutta koskevassa nykyisessä oikeudellisessa kehyksessä ei puututa riittävästi merkittävän kaasuntoimittajan häiriöihin, jotka kestävät yli 30 päivää. Tällaisia häiriöitä koskevan oikeudellisen kehyksen puuttuminen aiheuttaa riskin siitä, että jäsenvaltiot toteuttavat koordinoimattomia toimia, jotka uhkaavat vaarantaa toimitusvarmuuden naapurijäsenvaltioissa ja saattavat aiheuttaa lisärasitteita unionin teollisuudelle ja kuluttajille.
- (7) Euroopan parlamentti kehotti 24 ja 25 päivänä maaliskuuta 2022 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmistä 7 päivänä huhtikuuta 2022 antamassaan päätöslauselmassa esittämään suunnitelman, jolla varmistetaan jatkossakin unionin energian toimitusvarmuus lyhyellä aikavälillä. Eurooppa-neuvosto pyysi 31 päivänä toukokuuta ja 23 päivänä kesäkuuta 2022 pitämissään kokouksissa komissiota esittämään kiireellisesti ehdotuksia, joilla parannetaan varautumista mahdollisiin merkittäviin toimitushäiriöihin, jotta kohtuuhintaiset energiatoimitukset voidaan turvata. Lisäksi komissio selvittää Eurooppa-neuvoston pyynnön johdosta kansainvälisten kumppaniemme kanssa, millä tavoin energian hintojen nousua voitaisiin hillitä, mukaan lukien tilapäisten tuontihintakattojen tarvittaessa tapahtuvan käyttöönoton toteutuskelpoisuus sekä Euroopan sähkömarkkinoiden toiminnan optimointia koskevan työn jatkaminen – myös siltä osin kuin on kyse kaasun hintojen vaikutuksesta niihin – jotta ne sietäisivät paremmin tulevia hintojen liiallisia vaihteluja, tarjoaisivat kohtuuhintaista sähköä ja soveltuisivat täysin hiilettömään energiajärjestelmään, samalla kun säilytetään sisämarkkinoiden eheys, ylläpidetään vihreän siirtymän kannustimia, taataan toimitusvarmuus sekä vältetään kohtuuttomat talousarviokustannukset.
- (8) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 122 artiklan 1 kohdan mukaan neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä erityisesti, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla. Tällaisen tilanteen muodostaa edellä kuvattu riski siitä, että Venäjän kaasutoimitukset loppuvat kokonaan tämän vuoden loppuun mennessä.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) 994/2010 kumoamisesta.

- (9) Koska on olemassa välitön riski siitä, että kaasun toimitukset unioniin keskeytyvät, jäsenvaltioiden olisi nyt toteutettava toimenpiteitä kysynnän vähentämiseksi ennen talvikautta. Tällainen kysynnän vapaaehtoinen vähentäminen edistäisi erityisesti varastojen täyttämistä, jotta ne eivät ehtyisi talven loppuun mennessä, mikä mahdollistaisi selviytymisen mahdollisista kylmistä jaksoista helmi–maaliskuussa 2023 ja helpottaisi varastojen täyttämistä riittävän toimitusvarmuuden varmistamiseksi talvella 2023–2024. Kaasun kysynnän vähentäminen auttaa myös varmistamaan riittävän tarjonnan ja alentamaan hintoja unionin kuluttajien hyödyksi. Unionin tasolla toteutetut toimenpiteet kysynnän vähentämiseksi hyödyttäisivät siten kaikkia jäsenvaltioita, koska ne vähentävät jäsenvaltioiden talouteen kohdistuvien merkittävämpien vaikutusten riskiä.
- (10) Kysynnän vapaaehtoisen vähennyksen määrässä otetaan huomioon ne kaasun kysynnän määrät, jotka olisivat vaarassa jäädä toimittamatta, jos Venäjän kaasutoimitukset lakkaavat kokonaan. Vähennyksen määrän olisi oltava sama kaikille jäsenvaltioille niiden viiden viime vuoden keskimääräisen kulutuksen perusteella.
- (11) Jotta voidaan vastata nopeasti kaasun toimituspulan meneillään olevan ja ennakoitun vakavan pienenemisen erityishaasteisiin ja välttää jäsenvaltioiden väliset vääristymät, neuvosto voi komission ehdotuksesta julistaa unionin hälytystilanteen täytäntöönpanopäätöksellä. Siirtämällä täytäntöönpanovalta neuvostolle otetaan asianmukaisella tavalla huomioon sellaisen päätöksen poliittinen luonne, jolla otetaan käyttöön koko unionin laajuinen kysynnän pakollinen vähentämisvelvoite, ja tällaisen päätöksen horisontaaliset vaikutukset jäsenvaltioihin. Komission olisi kuultava asetuksessa (EU) 2017/1938 tarkoitettuja asianomaisia riskiryhmiä ja saman asetuksen nojalla perustettua kaasualan koordinoitiryhmää, ennen kuin se esittää ehdotuksensa. Unionin hälytystilanne olisi julistettava vain, jos kysynnän vapaaehtoiset vähentämistoimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi vakavan toimituspulan riskin torjumiseksi. Viiden tai useamman sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla, jotka ovat julistaneet kansallisen hälytystilanteen, olisi oltava mahdollisuus pyytää komissiota esittämään neuvostolle unionin hälytystilanteen julistamista koskeva ehdotus.

- (12) Unionin hälytystilanteen olisi toimittava unionin kriisitasona, joka käynnistää kysynnän pakollisen vähentämisen riippumatta asetuksen (EU) 2017/1938 11 artiklan 1 kohdan mukaisista kansallisista kriisitasoista. Vapaaehtoiset toimenpiteet eivät välttämättä yksinään riitä varmistamaan toimitusvarmuutta ja markkinoiden toimintaa. Sen vuoksi olisi otettava käyttöön uusi väline, joka mahdollistaa kaasun kysynnän pakollisen vähentämisen kaikissa jäsenvaltioissa. Sen pitäisi olla toiminnassa riittävän ajoissa ennen syksyä. Kun unionin hälytystilanne on julistettu, jäsenvaltioiden olisi vähennettävä kaasunkulutustaan ennalta määrätyn ajan kuluessa. Kysynnän pakollisen vähennyksen määrässä otetaan huomioon ne kaasun kysynnän määrät, jotka voisivat olla vaarassa, jos Venäjän kaasutoimitukset lakkaavat kokonaan, ja niissä olisi otettava täysimääräisesti huomioon jo saavutettu kysynnän vähennys. Kysynnän pakollista vähennystä koskevan velvoitteen määrässä olisi otettava huomioon myös asetuksen (EU) 2017/1938 6 d artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoitettu varastojen täyttötaso, edistymisen kaasulähteiden monipuolistamisessa, nesteytetyn maakaasun toimitukset mukaan lukien, ja polttoaineen korvattavuuden kehittyminen unionissa.
- (12 a) Jäsenvaltioiden ennen unionin hälytystilannetta saavuttama kysynnän vähentäminen otetaan huomioon kysynnän pakollisen vähennyksen määrässä.

- (13) Kun otetaan huomioon sisämarkkinoiden merkittävät vääristymät, joita todennäköisesti esiintyy, jos jäsenvaltiot reagoivat koordinoimattomalla tavalla Venäjän mahdolliseen tai tosiasialliseen toimitushäiriöön, on ratkaisevan tärkeää, että kaikki jäsenvaltiot vähentävät kaasun kysyntäänsä yhteisvastuun hengessä. Kaikkien jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi saavutettava vapaaehtoiset ja pakolliset vähennystavoitteet. Jotkin jäsenvaltiot saattavat olla alttiimpia Venäjän toimitusten keskeytymisen vaikutuksille, mutta kielteinen vaikutus voi kohdistua kaikkiin jäsenvaltioihin, ja ne voivat kaikki osaltaan rajoittaa tällaisesta häiriöstä aiheutuvia taloudellisia haittoja, tapahtuu se sitten vapauttamalla lisää putkikaasua tai nesteytetyn maakaasun lasteja merkittävistä kaasuvajeista kärsivien jäsenvaltioiden käyttöön, myönteisellä vaikutuksella kaasun hintoihin, joka kysynnän vähenemisellä todennäköisesti on, tai välttämällä koordinoimattomista ja ristiriitaisista kysynnän vähentämistoimenpiteistä johtuva markkinoiden vääristyminen. Tämä asetus ilmentää näin ollen energiayhteisvastuun periaatetta, jonka unionin tuomioistuin on äskettäin vahvistanut yhdeksi EU:n oikeuden perusperiaatteista¹.
- (14) Tietyt jäsenvaltiot eivät kuitenkaan pysty vapauttamaan merkittäviä määriä putkikaasua muiden jäsenvaltioiden käyttöön maantieteellisen tai fyysisen erityistilanteensa vuoksi, esimerkiksi siksi, että niitä ei ole synkronoitu eurooppalaisen sähköjärjestelmän kanssa tai liitetty suoraan jonkin muun jäsenvaltion yhteenliitettyyn kaasuverkkoon. Jäsenvaltioille olisi sen vuoksi annettava mahdollisuus turvautua yhteen tai useampaan perusteeseen kysynnän pakollista vähentämistä koskevan velvoitteen rajoittamiseksi. Kyseisten jäsenvaltioiden olisi sitouduttava kaikin tavoin poistamaan yhteenliitännävajeet mahdollisimman nopeasti.

¹ Tuomio asiassa C-848/19 P (Saksa v. Puola).

- (14 aa) Asetuksella (EU) N:o 347/2013 otetaan käyttöön kehys, jossa jäsenvaltiot ja asianomaiset sidosryhmät voivat tehdä yhteistyötä alueatasolla kehittääkseen paremmin yhteenliitettyjä energiaverkkoja, jotta voitaisiin luoda yhteyksiä Euroopan energiamarkkinoista tällä hetkellä eristyksissä oleviin alueisiin, lujittaa olemassa olevia ja edistää uusia rajatylittäviä yhteenliitöntöjä. Rajatylittävillä yhteenliitännöillä edistetään huomattavasti toimitusvarmuutta. Venäjältä tulevan kaasun tämänhetkiset toimitushäiriöt huomioon ottaen tällaisilla rajat ylittävillä yhteenliitännöillä on ratkaiseva merkitys energian sisämarkkinoiden toiminnan varmistamisessa ja kaasun jakamisessa muille jäsenvaltioille yhteisvastuun hengessä. Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden on jatkettava toimiaan verkkojensa integroinnin parantamiseksi, mukaan lukien uuden rajatylittävän yhteenliitântäkapasiteetin mahdollisen kasvattamisen arvioiminen asetuksen (EU) 2022/869 tavoitteiden mukaisesti.
- (14 a) Jotta helpotetaan jäsenvaltioiden toimia asetuksen (EU) 2022/869 tavoitteiden saavuttamisessa kaasun varastoinnin osalta, myös jäsenvaltioiden 1 päivälle elokuuta 2022 asetettuun välitavoitteeseen nähden ylimääräiseen varastointiin käyttämän kaasun määrä olisi otettava huomioon määritettäessä niiden kysynnän pakollisen vähennyksen tasoa.
- (14 b) Jotta myös otetaan asianmukaisesti huomioon jäsenvaltioiden keskeisten teollisuudenalojen korkea riippuvuus kaasusta, jäsenvaltioiden olisi voitava varata kaasunkulutus yksinomaisesti kyseisille aloille määritettäessä niiden kysynnän pakollisen vähennyksen tasoa. Komission seurannan avulla olisi varmistettava, että kansalliset rajoitukset eivät johda tarpeettomiin häiriöihin sisämarkkinoilla. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava rajoittaa kysynnän pakollisen vähennyksen tasoaan kun se on tarpeen kaasun toimitusten maksimoimiseksi muihin jäsenvaltioihin ja ne pystyvät osoittamaan, että niiden kaupallisen vientikapasiteetin yhdysputkea toisiin jäsenvaltioihin tai niiden kansallista LNG-infrastruktuuria käytetään kaasun siirtämiseen muihin jäsenvaltioihin mahdollisimman suuressa määrin. Komission olisi seurattava, että näiden poikkeusten soveltamisedellytykset täyttyvät.

- (14 c) Kun otetaan huomioon yhteenliitettyjen jäsenvaltioiden erityiset kysyntäolosuhteet, jäsenvaltioiden olisi voitava rajoittaa tilapäisesti kysynnän pakollista vähennystä, jos se on tarpeen energian toimitusvarmuuden varmistamiseksi, myös silloin, kun jäsenvaltiossa on asetuksessa (EU) 2019/941 tarkoitettu sähkökriisi. Lisäksi olisi otettava huomioon asetuksen (EU) 2017/1938 liitteessä I a tarkoitetun välitavoitteen ylittävä varastointikapasiteetti ja varastointitaso.
- (15) Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti valita sopivat toimenpiteet kysynnän vähennyksen toteuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi sopivia kysynnän vähentämistoimenpiteitä määrittäessään ja asiakasryhmiä priorisoidessaan harkittava 20 päivänä heinäkuuta 2022 annetussa tiedonannossa "Kaasua säästöön talven varalle" yksilöityjen toimenpiteiden hyödyntämistä. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti harkittava taloudellisesti tehokkaita toimenpiteitä, kuten huutokauppoja tai tarjouskilpailujärjestelmiä, joilla jäsenvaltiot voivat kannustaa vähentämään kulutusta taloudellisesti tehokkaalla tavalla. Kansallisella tasolla toteutettaviin toimenpiteisiin voi sisältyä myös taloudellisia kannustimia tai korvauksia asianomaisille markkinaosapuolille.
- (16) Jäsenvaltioiden kysynnän vähennyksen saavuttamiseksi toteuttamien toimenpiteiden on oltava unionin oikeuden ja erityisesti asetuksen (EU) 2017/1938 mukaisia. Erityisesti tällaisten toimenpiteiden olisi oltava tarpeellisia, selkeästi määriteltäviä, läpinäkyviä, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja todennettavissa olevia, ja ne eivät saisi perusteettomasti vääristää kilpailua tai kaasun sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa eivätkä vaarantaa muiden jäsenvaltioiden tai unionin kaasun toimitusvarmuutta. Myös suojattujen asiakkaiden edut olisi otettava huomioon, myös suhteessa kaasun toimitukseen keskitettyihin lämmitysjärjestelmiin toimitusvarmuuskriisin sattuessa.
- (17) Sen varmistamiseksi, että kysynnän vähentämistoimenpiteet toteutetaan koordinoitusti, jäsenvaltioiden olisi aloitettava säännöllinen yhteistyö kussakin asetuksen (EU) 2017/1938 liitteessä I vahvistetussa riskiryhmässä. Jäsenvaltiot voivat vapaasti sopia kullekin alueelle parhaiten sopivista koordinoituihin toimenpiteisiin. Komission ja kaasualan koordinoituvien ryhmän olisi voitava saada yleiskuva jäsenvaltioiden toteuttamista kansallisista toimenpiteistä ja jakaa parhaita käytäntöjä toimenpiteiden koordinoinnista riskiryhmien sisällä. Jäsenvaltioiden olisi myös tarvittaessa käytettävä muita elimiä toimiensa koordinoimiseen.

- (18) Sen varmistamiseksi, että kansallisissa hätäsuunnitelmissa otetaan huomioon tässä asetuksessa säädetty kysynnän vapaaehtoinen tai pakollinen vähennys, kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet asetuksen (EU) 2017/1938 11 artiklassa tarkoitetun kansallisen hätäsuunnitelman päivittämiseksi 31 päivään lokakuuta 2022 mennessä. Koska päivityksen määräaika on lyhyt, asetuksen (EU) 2017/1938 8 artiklan 6–11 kohdan mukaisia koordinoitimenettelyjä ei pitäisi soveltaa. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin kuultava muita jäsenvaltioita hätäsuunnitelmien päivittämisestä. Komission olisi kutsuttava koolle kaasualan koordinoitiryhmä, riskiryhmät tai muut asiaankuuluvat elimet keskustelemaan mahdollisista kysynnän vähentämistoimenpiteisiin liittyvistä kysymyksistä.
- (19) Säännöllinen ja tehokas seuranta ja raportointi ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan arvioida jäsenvaltioiden edistymistä kysynnän vapaaehtoisten ja pakollisten vähentämistoimenpiteiden täytäntöönpanossa ja mitata toimenpiteiden yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä työllisyysvaikutuksia. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai jäsenvaltion nimeämän muun elimen olisi seurattava alueellaan saavutettua kysynnän vähennystä ja raportoitava tuloksista säännöllisesti komissiolle. Kaasualan koordinoitiryhmän olisi avustettava komissiota kysynnän vähentämistä koskevien velvoitteiden seurannassa.
- (20) Jotta unionille ei aiheutuisi merkittävää taloudellista haittaa, on ratkaisevan tärkeää, että kukin yksittäinen jäsenvaltio vähentää kysyntäänsä hälytystilanteessa. Näin varmistetaan, että kaasua riittää kaikille, myös talviaikaan. Kysynnän vähentäminen kaikkialla unionissa on osoitus perussopimukseen kirjatusta yhteisvastuun periaatteesta. Sen vuoksi on perusteltua, että komissio valvoo tiukasti, että jäsenvaltiot toteuttavat kysynnän pakolliset vähennykset. Jos komissio havaitsee riskin siitä, että jäsenvaltio ei ehkä pysty täyttämään 5 artiklan mukaista kysynnän pakollista vähentämisvelvoitetta, komission olisi voitava pyytää jäsenvaltiota toimittamaan suunnitelma, jossa esitetään strategia ja toimenpiteet kysynnän pakollisen vähentämisvelvoitteen täyttämiseksi tehokkaasti. Jäsenvaltion olisi otettava asianmukaisesti huomioon kaikki komission suunnitelmasta esittämät huomautukset ja ehdotukset.

- (20 a) Koska yhteisvastuuperiaate antaa kaikille jäsenvaltioille oikeuden saada tukea naapurijäsenvaltioilta tietyissä olosuhteissa, jäsenvaltioiden, jotka voivat pyytää tällaista tukea, olisi myös toimittava yhteisvastuun hengessä kotimaisen kaasunkysyntänsä vähentämisessä. Sen vuoksi kun jäsenvaltiot pyytävät asetuksen (EU) 2017/1938 13 artiklan mukaista yhteisvastuutoimenpidettä, niiden olisi jo pitänyt toteuttaa kaikki asianmukaiset kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteet. Komission olisi voitava pyytää yhteisvastuutoimenpidettä pyytävää jäsenvaltiota esittämään suunnitelman, joka sisältää toimenpiteitä kaasun kysynnän mahdollisten lisävähennysten saavuttamiseksi. Komission tästä suunnitelmasta mahdollisesti esittämät huomautukset olisi otettava asianmukaisesti huomioon.
- (21) Komission olisi tiedotettava tämän asetuksen täytäntöönpanosta säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
- (22) Koska Venäjän sotilaallinen hyökkäys Ukrainaa vastaan aiheuttaa välittömän vaaran kaasun toimitusvarmuudelle, tämän asetuksen olisi tullava voimaan kiireellisesti.
- (23) Ottaen huomioon tässä asetuksessa esitettyjen toimenpiteiden poikkeuksellisen luonteen tätä asetusta olisi sovellettava vuoden ajan sen voimaantulosta. Komission olisi yhdeksän kuukauden kuluttua tämän asetuksen soveltamisesta annettava neuvostolle kertomus sen toiminnasta ja tarvittaessa ehdotettava sen voimassaolon pidentämistä.
- (24) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt, joilla puututaan vakaviin kaasun toimitusvaikeuksiin EU:n kaasunsaannin turvaamiseksi yhteisvastuun hengessä. Näihin säännöksiin kuuluvat kansallisten kaasunkysynnän vähentämistoimenpiteiden koordinoinnin, seurannan ja raportoinnin parantaminen sekä neuvoston mahdollisuus komission ehdotuksesta julistaa unionin hälytystilanne erityisenä kriisitasona, jolla otetaan käyttöön unionin laajuinen kysynnän pakollinen vähentämisvelvoite.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) 'toimivaltaisella viranomaisella' kansallista valtion viranomaista tai kansallista sääntelyviranomaista, jonka jäsenvaltio on nimennyt asetuksessa (EU) 2017/1938 säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanon varmistamista varten.
- 2) 'unionin hälytystilanteella' unionin kriisitasona, joka käynnistää kysynnän pakollisen vähentämisen ja joka ei liity mihinkään asetuksen (EU) 2017/1938 11 artiklan 1 kohdan mukaiseen kriisitasaan.
- 3) 'kaasunkulutuksella' maakaasun kokonaistoimituksia jäsenvaltion alueella tapahtuvaan toimintaan, mukaan lukien kotitalouksien loppukäyttö, teollisuus ja sähkön tuottaminen, mutta pois lukien muun muassa kaasuväylien täyttö, noudattaen Eurostatin käyttämää, kaasun toimitusta, jalostusta ja kulutusta koskevaa määritelmää.

- 4) 'syöttöaineella' Eurostatin energiataseessa tarkoitettua maakaasun muuta kuin energiakäyttöä.
- 5) 'kaasun viitekulutuksella' jäsenvaltion keskimääräistä kaasunkulutusta viitekaudella; Jäsenvaltioissa, joissa kaasunkulutus on kasvanut vähintään 8 prosenttia 1 päivän elokuuta 2021 ja 31 päivän maaliskuuta 2022 välisellä kaudella viitekauden keskimääräiseen kaasunkulutukseen verrattuna, kaasun viitekulutuksella tarkoitetaan ainoastaan kaasunkulutuksen määrää 1 päivän elokuuta 2021 ja 31 päivän maaliskuuta 2022 välisellä kaudella.
- 6) 'viitekaudella' 1 päivän elokuuta ja 31 päivän maaliskuuta välistä kautta viiden perättäisen vuoden aikana ennen tämän asetuksen voimaantuloa. Ensimmäisenä kautena on 1 päivän elokuuta 2017 ja 31 päivän maaliskuuta 2018 välinen kausi.
- 7) 'täyttötavoitteella' asetuksen (EY) N:o 2017/1938 2 artiklan 17 kohdassa määriteltä välitavoitetta.

3 artikla

Kysynnän vapaaehtoinen vähentäminen

Jäsenvaltioiden on parhaansa mukaan pyrittävä vähentämään kansallista kaasunkulutustaan 1 päivän elokuuta 2022 ja 31 päivän maaliskuuta 2023 välisenä aikana vähintään 15 prosentilla verrattuna keskimääräiseen kaasun kulutukseensa 1 päivän elokuuta ja 31 päivän maaliskuuta välisenä aikana tämän asetuksen voimaantuloa edeltävien viiden vuoden aikana, jäljempänä 'kysynnän vapaaehtoinen vähennys'. Näihin kysynnän vapaaehtoisiin vähennystoimenpiteisiin sovelletaan 6, 7 ja 8 artiklaa.

Neuvoston julistama unionin hälytystilanne

1. Neuvosto voi komission ehdotuksesta julistaa unionin hälytystilanteen täytäntöönpanopäätöksellä. [...]
- 1 a. Komissio esittää tällaista unionin hälytystilannetta koskevan ehdotuksen, jos se katsoo, että on olemassa huomattava riskivakavasta kaasun toimituspulasta tai kaasun kysyntä on poikkeuksellisen korkeaa, eivätkä 3 artiklan mukaiset toimenpiteet riitä tilanteen ratkaisemiseen, mikä johtaa kaasun toimitustilanteen merkittävään heikkenemiseen unionissa, kuitenkin niin, että markkinat pystyvät edelleen hallitsemaan häiriötä ilman, että on tarpeen turvautua muihin kuin markkinapohjaisiin toimenpiteisiin.
- 1 ab. Komissio esittää neuvostolle unionin hälytystilanteen julistamista koskevan ehdotuksen myös silloin, kun sitä pyytää vähintään viisi toimivaltaista viranomaista, jotka ovat julistaneet hälytystilanteen kansallisella tasolla asetuksen (EU) 2017/1938 11 artiklan 1 kohdan nojalla.
- 1 b. Neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa komission ehdotusta.
2. Komissio kuulee asetuksen (EU) 2017/1938 liitteessä I määritellyjä asianomaisia riskiryhmiä ja kaasualan koordinoitiryhmää, ennen kuin se esittää neuvostolle unionin hälytystilannetta koskevan ehdotuksen.
3. Neuvosto voi komission ehdotuksesta täytäntöönpanopäätöksellä julistaa unionin hälytystilanteen ja 5 artiklan mukaisten velvoitteiden soveltamisen päättyneiksi. Komissio esittää tällaista täytäntöönpanopäätöstä koskevan ehdotuksen neuvostolle, kun se katsoo arvioinnin perusteella, että unionin hälytystilanteen perusteena olleet syyt eivät enää oikeuta ylläpitämään unionin hälytystilannetta, ja kuultuaan asetuksen (EU) 2017/1938 liitteessä I määritellyjä asianomaisia riskiryhmiä ja kaasualan koordinoitiryhmää.

Kysynnän pakollinen vähentäminen unionin hälytystilanteessa

1. Jos neuvosto julistaa unionin hälytystilanteen, kunkin jäsenvaltion on vähennettävä maakaasun kulutustaan 2 kohdan mukaisesti, jäljempänä 'kysynnän pakollinen vähennys'.
2. Niin kauan kuin unionin hälytystilanne on voimassa, kaasun kulutusta on kysynnän pakollisen vähennyksen toteuttamiseksi vähennettävä kussakin jäsenvaltiossa 1 päivän elokuuta 2022 ja 31 päivän maaliskuuta 2023 välisenä aikana, jäljempänä 'vähennyskausi', 15 prosentilla verrattuna kaasun viitekulutukseen. Kaikki kysynnän vähennykset, jotka jäsenvaltiot ovat saavuttaneet unionin hälytystilannetta edeltäneen kauden aikana, on otettava huomioon kysynnän pakollisessa vähennyksessä.
 - 2 a. Jos jäsenvaltion sähköjärjestelmä on synkronoitu vain jonkin kolmannen maan sähköjärjestelmän kanssa ja synkronointi tämän kolmannen maan järjestelmän kanssa lakkaa toimimasta, kyseinen jäsenvaltio vapautetaan 2 kohdan soveltamisesta niin pitkäksi aikaa kuin sähköjärjestelmän turvallinen ja luotettava toiminta edellyttää sähköjärjestelmän huoltoa eristetyksi tai muita sähkön siirtoverkonhaltijan palveluja.
 - 2 b. Jäsenvaltio vapautetaan 2 kohdan soveltamisesta siksi aikaa kun kyseistä jäsenvaltiota ei ole liitetty suoraan minkään muun jäsenvaltion yhteenliitettyyn kaasuverkkoon.
 - 2 c. Jäsenvaltio voi rajoittaa kaasun viitekulutusta, jota käytetään kysynnän pakollisen vähennystavoitteen laskentaan 2 kohdan nojalla, sillä kaasun määrällä, joka on sen asetuksen 2017/1938 liitteessä I a ilmoitetun 1 päivän elokuuta 2022 täyttötavoitteen ja 1 päivänä elokuuta 2022 toteutuneen varastoidun kaasun tosiasiallisen määrän erotus, jos jäsenvaltio on saavuttanut välitavoitteen kyseisenä päivänä.

- 2 d. Jäsenvaltio voi rajoittaa kaasun viitekulutusta, jota käytetään kysynnän pakollista vähennystä koskevan tavoitteen laskentaan 2 kohdan nojalla, sillä kaasun määrällä, joka on viitekaudella kulutettu syöttöaineena.
- 2 e. Jäsenvaltio voi rajoittaa kysynnän pakollista vähennystä kahdeksalla prosenttiyksiköllä, mikäli se osoittaa, että sen yhteenliittämä muihin jäsenvaltioihin kiinteänä teknisenä vientikapasiteettina muodostaa alle 50 prosenttia sen vuotuisesta kaasun kulutuksesta vuonna 2021 ja että kyseistä kapasiteettia yhteenliittämissä muihin jäsenvaltioihin on tosiasiaa käytetty kaasun siirtoon vähintään 90-prosenttisesti ainakin yhden kuukauden ajan ennen poikkeuksesta ilmoittamista, jollei jäsenvaltio kykene osoittamaan, että kysyntää ei ollut ja kapasiteetti oli maksimoitu ja että sen kansalliset nesteytetyn maakaasun käsittelylaitokset ovat kaupallisesti ja teknisesti valmiita siirtämään markkinoiden edellyttämiä määriä kaasua muihin jäsenvaltioihin.
- 2 j. Sähkökriisiin joutunut jäsenvaltio voi tilapäisesti rajoittaa 2 kohdan mukaista kysynnän pakollista vähennystä tasolle, joka on välttämätön sähkönjakeluun kohdistuvien riskien lieventämiseksi, jos muita sellaisia taloudellisia vaihtoehtoja sähkön tuottamiseen tarvittavan kaasun korvaamiseksi ei ole, jotka eivät vakavasti vaarantaisi toimitusvarmuutta. Tällaisessa tapauksessa kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava rajoituksen syyt ja toimitettava riittävästi näyttöä poikkeusolosuhteista, joiden perusteella rajoitusta sovelletaan. Jäsenvaltion on tarvittaessa päivitettävä asetuksen (EU) 2019/941 10 artiklan mukaista riskeihinvarautumissuunnitelmaansa.
- 2 k. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle päätöksestään rajoittaa kysynnän pakollista vähennystä 2 c, 2 d, 2 e ja 2 j kohdan nojalla sekä toimitettava tarvittava näyttö siitä, että kysynnän pakollisen vähennyksen rajoittamisen ehdot täyttyvät. Edellä 2 c, 2 d ja 2 e kohdassa tarkoitettu ilmoitus voidaan antaa heti tämän asetuksen tultua voimaan, ja se on annettava viimeistään kahden viikon kuluttua unionin hälytystilanteen julistamisesta. Edellä 2 j kohdassa tarkoitettu ilmoitus on annettava viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun kyseisessä kohdassa tarkoitettun sähkökriisin aiheuttanut tilanne on ilmennyt. Jäsenvaltion on ilmoitettava aikomuksestaan myös kaasualan koordinoitiryhmälle ja riskiryhmille.

- 2 l. Komissio arvioi ilmoituksen perusteella ja kaasualan koordinoitiryhmää ja riskiryhmiä kuultuaan, täyttyvätkö 2 c, 2 d, 2 e ja 2 j kohdassa tarkoitetun rajoituksen ehdot. Jos komissio katsoo, että rajoitus ei ole perusteltu, se antaa lausunnon, jossa ilmaistaan, miksi jäsenvaltion olisi poistettava kysynnän pakollisen vähennyksen rajoitus tai muutettava sitä. Lausunto annetaan viimeistään 30 työpäivän kuluttua siitä, kun 2 e kohdan mukainen täydellinen ilmoitus on annettu.
- 2 m. Jos 2 c, 2 d, 2 e ja 2 j kohdassa tarkoitetun pakollisen vähennyksen rajoituksen ehdot eivät enää täyty, jäsenvaltion on sovellettava 2 kohdan mukaista pakollista vähennystavoitetta.
- 2 n. Komissio seuraa jatkuvasti, täyttyvätkö 2 c, 2 d, 2 e ja 2 j kohdan mukaisen, kysynnän pakollisen vähennyksen rajoituksen ehdot.
7. Kysynnän pakollisiin vähentämistoimenpiteisiin sovelletaan 6, 7 ja 8 artiklaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta voimassa olevien pitkäaikaisten sopimusten soveltamista.

6 artikla

Toimenpiteet kysynnän vähennyksen toteuttamiseksi

1. Jäsenvaltiot voivat vapaasti valita sopivat toimenpiteet kysynnän vähentämiseksi. Edellä 3 ja 5 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, läpinäkyviä, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja todennettavissa olevia. Jäsenvaltioiden on toimenpiteitä valitessaan otettava huomioon asetuksessa (EU) 2017/1938 vahvistetut periaatteet. Toimenpiteiden on erityisesti täytettävä seuraavat edellytykset:
- a) ne eivät saa perusteettomasti vääristää kilpailua tai kaasun sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa;
- a a) ne eivät saa vaarantaa muiden jäsenvaltioiden tai unionin kaasun toimitusvarmuutta;

- c) niiden on oltava suojattujen asiakkaiden osalta asetuksen (EU) 2017/1938 säännösten mukaisia.
2. Jäsenvaltioiden olisi kysynnän vähentämistoimenpiteitä toteuttaessaan asetettava etusijalle muihin kuin asetuksen (EU) 2017/1938 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuihin suojattuihin asiakkaisiin vaikuttavat toimenpiteet, ja ne voivat myös jättää asiakkaita tällaisten toimenpiteiden ulkopuolelle puolueettomin ja avoimin perustein, joissa on otettava huomioon niiden taloudellinen merkitys sekä muun muassa seuraavat tekijät:
- a) häiriön vaikutus yhteiskunnan kannalta kriittisiin toimitusketjuihin;
- b) mahdolliset kielteiset vaikutukset muissa jäsenvaltioissa, erityisesti yhteiskunnan kannalta kriittisten tuotantoketjun loppupään alojen toimitusketjuissa;
- c) teollisuuslaitoksille mahdollisesti aiheutuvat pitkäaikaiset vahingot;
- d) mahdollisuudet vähentää kulutusta ja korvata tuotteita unionissa.
3. Jäsenvaltioiden on kysynnän vähentämistoimenpiteistä päättäessään harkittava toimenpiteitä, joilla vähennetään kaasun kulutusta sähköalalla, toimenpiteitä, joilla kannustetaan polttoaineen vaihtamiseen teollisuudessa, kansallisia valistuskampanjoita, kohdennettuja velvoitteita lämmityksen ja jäähdytyksen vähentämiseksi, joilla edistetään siirtymistä muihin polttoaineisiin ja vähennetään kulutusta teollisuudessa.

7 artikla

Kysynnän vähentämistoimenpiteiden koordinointi

1. Jotta voidaan varmistaa 3 ja 5 artiklan mukaisten kysynnän vapaaehtoisten ja pakollisten vähentämistoimenpiteiden asianmukainen koordinointi, jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä kussakin asetuksen (EU) 2017/1938 liitteessä I määritellyssä asianomaisessa riskiryhmässä.
2. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on saatettava asetuksen (EU) 2017/1938 8 artiklan mukaisesti laadittu kansallinen hätäsuunnitelmansa ajan tasalle [31 päivään lokakuuta 2022] mennessä siten, että siinä otetaan huomioon kysynnän vapaaehtoiset vähennykset. Kunkin jäsenvaltion on myös tarvittaessa saatettava kansallinen hätäsuunnitelmansa ajan tasalle, jos on julistettu 4 artiklan mukainen unionin hälytystilanne. Asetuksen (EU) 2017/1938 8 artiklan 6–10 kohtaa ei sovelleta tämän kohdan mukaisiin kansallisten hätäsuunnitelmien päivityksiin.
3. Jäsenvaltioiden on kuultava komissiota ja asianomaisia riskiryhmiä ennen tarkistettujen hätäsuunnitelmien hyväksymistä. Komissio voi kutsua koolle kaasualan koordinointiryhmän ja riskiryhmien kokouksia, joissa keskustellaan kansallisiin kysynnän vähentämistoimenpiteisiin liittyvistä kysymyksistä, ottaen huomioon jäsenvaltioiden tässä yhteydessä esittämät näkemykset.

8 artikla

Seuranta ja täytäntöönpanon valvonta

1. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on seurattava kysynnän vähentämistoimenpiteiden täytäntöönpanoa alueellaan. Jäsenvaltioiden on raportoitava saavutetusta kysynnän vähennyksestä komissiolle kahden kuukauden välein ja viimeistään seuraavan kuukauden 15 päivänä. Kaasualan koordinointiryhmä ja riskiryhmät avustavat komissiota kysynnän vapaaehtoisen ja pakollisen vähennyksen seurannassa.

2. Jos komissio havaitsee ilmoitettujen kysynnänvähennyslukujen perusteella riskin siitä, että jäsenvaltio ei pysty täyttämään 5 artiklan mukaista kysynnän pakollista vähentämisvelvoitetta, komissio pyytää jäsenvaltiota toimittamaan suunnitelman, jossa esitetään strategia kysynnän vähentämisvelvoitteen täyttämiseksi tehokkaasti. Komissio pyytää myös asetuksen (EU) 2017/1938 13 artiklan mukaista yhteisvastuutoimenpidettä pyytävää jäsenvaltiota toimittamaan suunnitelman, jossa esitetään strategia kaasun kysynnän mahdollisten lisävähennysten saavuttamiseksi asetuksen (EU) 2017/1938 13 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti. Molemmissa tapauksissa komissio antaa toimitetuista suunnitelmista lausunnon, johon sisältyy huomautuksia ja ehdotuksia ja joka jäsenvaltion on otettava asianmukaisesti huomioon, ja ilmoittaa siitä neuvostolle.
3. Komissio tiedottaa tämän asetuksen täytäntöönpanosta säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

8 a artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio tarkastelee tätä asetusta uudelleen viimeistään 1 päivänä toukokuuta 2023 ottaen huomioon unioniin suuntautuvien kaasutoimitusten yleisen tilanteen ja esittää neuvostolle kertomuksen uudelleentarkastelun tärkeimmistä tuloksista. Komissio voi kyseisen kertomuksen perusteella erityisesti ehdottaa tämän asetuksen voimassaolon pidentämistä.

9 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Sitä sovelletaan vuoden ajan sen voimaantulosta.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
